

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

nominatione paternitatis non est à generatione existente in filio: sed ab alia forma posteriori natura ipsa generatione. Minor sic probatur, quia in priori natura, in quo est ratio fundandi relationem, nondum est denominatio relationis; sed in alio posteriori, quia posito termino generato, & in priori natura productoresultat relatio paternitatis: ergo denominatio relationis paternitatis non est in illo priori, &c.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

179 **A**d argumenta primæ sententiæ, & ad primum desumptum ex verbis Damasceni respondetur, verba sancti Doctoris nullo modo esse contra nos: sed potius pro nobis, nam Sanctus Doctor solum ait, ea quæ relativa sunt, si separantur à termino, non ad prædicamentum relationis pertinere; sed ad aliud prædicamentum absolutum, quia propterea non dicunt relationem, siquidem ex vi destructionis termini, omnis relatio existens in illis destruitur, ac proinde ea, quæ relativa erant ex vi relationis non sunt relativa: sed absoluta post separationem à termino, & sic ad varia prædicamenta absoluta reducuntur: hæc autem omnia maxime pro nobis sunt, & probant manifeste distinctionem ex natura rei relationis à fundamento: nam si fundamentum quod cum relatione relativum dicitur, non distingueretur à relatione, nunquam posset esse sine relatione, nec posset separatim esse ab illa; atqui D. Damascenus asserit, fundamentum quod modo est relativum à termino separatim non esse relativum: ergo iudicat fundamentum posse separari à relatione destructo termino, ac proinde debet iudicare distinguere à parte rei relationem à fundamento.

180 **V**rgent hoc intentum illa verba; quippe prius aliquid sine habitudine, ac relatione esse necessesse est: ac tunc vel deinceps habitudinem in ipso considerare; ac si diceret Damascenus, res prius esse constitutas in suo absoluto, quam habeant relationem, & postea posito termino habere illam, quia relatio prædicamentalis non est de primario conceptu rei; sed de secundario conceptu illius, ac proinde accedit iam constitutæ in suo esse, ratione cuius talis relatio accidens à parte rei est, & distinguitur à parte rei ab ipsa entitate absoluta: quod sic confirmo: quia idem non potest esse sine se ipso, alias idem non esset idem ipsum; sed ait D. Damascenus, quippe prius aliquid sine habitudine, ac relatione esse necesse est, ac deinceps habitudinem in ipso, &c. ergo habitudo, & relatio non sunt idem ac fundamentum absolutum; sed potius distinguuntur à parte rei ab ipso fundamento.

181 **D**eclaratur, quia nulla res potest esse sub contradictorio illius prædicati, quod identificatur cum ipsa, v. g. homo non potest esse sub animali quod est contradictorium animalis, quia identificatur homo cum animali. Vnde si aliqua entitas est sub contradictorio alicuius formalitatis positivæ, evidenter sequitur, talem formalitatem positivam distinguere à parte rei ab illa entitate, quæ est sub contradictorio illius formalitatis: ideo enim evidenter colligimus, materiam primam distinguere ab anima rationali cuius prædicatum est animalis.

R. P. Alph. de Penafiel Theol. Schol. Tom. I.

vnitur, quia materia prima potest esse sub contradictorio animæ rationalis; sed ex verbis D. Damasceni patet, fundamentum relationis esse sub contradictorio relationis: ergo distinguitur à relatione fundamentum. Minor est evidens, quia D. Damascenus ait, fundamentum prius esse sine habitudine; sed esse sine habitudine est esse sub contradictorio habitudinis: sicut materiam primam esse sine anima rationali est esse sub contradictorio animæ rationalis: ergo secundum D. Damascenum fundamentum est sub contradictorio habitudinis, seu relationis.

SVBSECTIO I.

In qua Divi Thomæ verbis respondetur.

Ad locum D. Thomæ respondeo, verum esse, 182 quod relatio non sit alia res à fundamento, quod nos etiam ingenue fatemur, dum dicimus, relationem non distinguere à fundamento realiter, ut vnam rem ab alia; sicut, v. g. albedo distinguitur à nigredine, vel à quantitate, & in hoc sensu loquitur D. Thomas, non tamen ideo negavit, relationem esse modum distinctum ex natura rei à fundamento: unde nos dicimus, relationem esse aliam formalitatem modalem distinctam ex natura rei à fundamento, in quo dissentimus à sententia Thomæ de Argent. Hervæi, & aliorum Thomistarum, P. Suarez.

Negamus tamen, relationem esse aliam rem realiter distinctam à fundamento contra Capræolum in 1. dist. 30. quæst. 1. Caietanum, 1. p. quæst. 28. art. 2. Ferrarum 4. contra Gent. cap. 14. quia in his omnibus gravissime controversatur à Doctoribus de relatu; D. autem Thomas utramque partem nostræ veritatis docuit, primam de distinctione modali locis pro nobis citatis 1. p. quæst. 28. art. 2. & 9. de potentia, art. 2. & 4. contra Gent. cap. 14. secundam autem partem sci i. et quod non distinguatur realiter relatio à suo fundamento, ut vna res ab alia, docet Angelicus Doctor verbis citatis ab adversariis, in quibus aperte docet, non esse intelligendum quod similitudo sit alia res ab ipsa albedine: sed solum est ipsa albedo, ut se habet ad albedinem Platonis, hoc est ut modificata, relata, & ordinata per habitudinem ad albedinem Platonis: ergo D. Thomas potius pro nobis, quam contra nos est.

Ad rationem Divi Thomæ de mutatione ref. 183pondeo illa nostram sententiam confirmare Angelicum Doctorem, addereque vires supra positiæ responsioni, quia D. Thomas ibi loquitur non de mutatione successiva, quæ motus per se dicitur, propterea distinguitur à mutatione instantanea, ut aliqui interpretes respondent: sed de mutatione per se intentam primario, propterea condistinguitur à mutatione resultantia, & emanationis, & per accidens ac secundario intentam à natura, ut solet dici, esse resultantiam figuræ, & ab omnibus, conceditur esse resultantiam relationis: quia relatio non intenditur per se à natura, sed solum quod intendit per se primario, natura est utrumque extremam, ex quorum positione quasi per accidens, & secundario resultat relatio, sicut, v. g. dum artifex scindit lignum, actio eius per se primario tendit ad motum localem, per quem applicatur instrumenta ligno, & postea resultat

Tert resultat

resultat figura, clarius: natura primario intendit introducere formam substantialem in materia prima, ex cuius introductione ratione incapacitatis materia ad habendas simul duas formas quasi secundario, & quasi per accidens, & non ut primario intenta à natura, quasi resultat expulsio, & privatio formæ antecedentis: ita similiter in nostro casu, quod primario & per se intendit natura, est ponere extrema ex quorum positione quasi secundario resultat relatio, quibus omnibus positis intelligitur argumentum Divi Thomæ, quod sic formatur ab ipso: si relatio non solum realiter distincta à fundamento, fieret per se, & produceretur primario, terminaretque per se mutationem, aut productionem à natura primario, & per se intentam sicut producit, & terminat quæcunque res distincta à modis, ut substantia, quantitas, qualitas, &c. sed nulla facta per se, & primario intenta mutatione per positionem termini, resultat realiter relatio: ergo relatio non est res realiter distincta à fundamento: sed solum modus ex natura rei distinctus ab ipso.

184 Ecce ratiocinatio D. Thomæ recte intellecta nobis favet, clare, ac evidenter patrociniatur nostræ conclusioni: Nam D. Thomas non negavit quæcunque productionem, seu motum per accidens, & secundario sequutum ad positionem alterius terminari ad relationem; sed solum inficias ixit mutationem per se intentam terminari ad illam, quia cum ipsa relatio non sit principale, sed accessorium, quia non est res, sed modus, & non modus primario intentus: sed solum secundario consequutus ad positionem termini, inde est, quod non primario producat: sed tantum resultet positus fundamento, & termino, ac per consequens secundario producat, hunc enim finem, & scopum directe intendit, aut collimavit Angelicus Doctor quod optime consequutus est sua recta argumentatione, v. g. optime probaretur, figuram non esse rem: sed modum resultantem per hanc argumentationem, quia si figura esset res realiter distincta à quantitate; produceretur per mutationem per se; sed non fit per mutationem per se, & primario intentam: ergo non est res realiter distincta à quantitate; sed modus secundario, & quasi per accidens productus.

185 Ad objectionem primam respondeo falsum esse quod dicitur ab adversariis; nam D. Thomas nunquam dixit, nec protulit solum hæc verba præcise (sed solum est ipsa albedo) sed potius sic formalissime ait: sed solum est ipsa albedo ut se habet ad albedinem Platonis, ut ad terminum, ubi per albedinem intelligit fundamentum, & illis verbis, ut se habet, &c. indicat aperte relationem, quæ est modus ex natura rei distinctus ab albedine illam fundante; nam albedo destructo termino, albedo manet, & perseverat, & nihilominus non manet, nec perseverat ut se habens ad albedinem Platonis, tanquam ad terminum: ergo illud se habet ad terminum distinctum quid est saltem modaliter ab ipsa albedine; siquidem albedo potest sub habet, & sub non habet esse; nam destructa albedine Platonis non potest dici albedo Socratis se habet ad illam tanquam ad terminum, & illud se habet, non est denominatio extrinseca, quia est habitudo, per quam intrinsece potest albedo referri ad

terminum, vel ut melius loquar actu refertur ad illum quando actu est sub illo se habet: ergo est quid intrinsecum reale separabile ab ipsa albedine; cum etiam persistente albedine, non persistat illud reale intrinsecum se habet, quod antea erat in albedine nondum destructo termino, ratione cuius formaliter, & cum veritate dicebatur, ut se habet ad terminum, vel habet habitudinem ad illum: ergo relatio, seu habitudo significata per illa verba, ut se habet secundum D. Thomam est entitas distincta à parte rei ab albedine quod nos intendimus contra adversarios nostra conclusione.

Ad illud, quod dicitur ab adversariis in illa 186 objectionem seu contra; dicimus nunquam Divi Thomam negasse mutationem per accidens, aut secundario intentam: sed solum primario, & per se intentam: quia hæc duntaxat serviebat menti, & ratiocinationi D. Thomæ, & non illa, ut ex supradictis patet: nam licet mutatio per accidens sit vera mutatio, non negavit illam, quia non negavit omnem veram mutationem: sed solum per se, & primario intentam, ut iam diximus propter rationes supra positas.

Deinde falso affirmant contrarij, asserendo D. 187 Thomam solum docuisse distinctionem relationis à fundamento per terminum extrinsecum; cum expresse assignet aliquid intrinsecum in fundamento, per quod distinguitur relatio ab ipso, illud nimirum, quod significat per illa verba, ut se habet ad terminum, quod intrinsecum est, ut patet ex dictis.

Ad ultima verba P. Hurtado dico maximum 188 defectum irrogare, aut imputare Divi Thomæ, dum loquens de eo dicit apud antiquos non fuisse tam exactam disputationem de modis, & rebus, qui defectus minime debet tanto Doctori attribui; nam certissimum est, D. Thomam mirabiliter de modis, & rebus quoad esse, & quoad distinctionem tum opusculis, tum partibus, tum libris contra gentes egisse; imo in loco ad adversarij posito data opera, ut ostendat naturam relationis, dicit non esse aliam rem: sed esse albedinem cum habitudine, & respectu ad terminum modificante albedinem, &c.

Ultimo dico, fortasse ab ipsis non attente 189 lectum fuisse caput illud tertium opusculi 18. si quidem asserunt D. Thomam affirmare septem ultima prædicamenta re differre inter se, nam Angelicus Doctor hæc solum profert verba: dicendum quod divisio entis in decem prædicamenta est divisio secundum decem diversa secundum rem, vel quantum ad hoc quod dicuntur diversas res; sicut substantia, quantitas, & qualitas, quæ comparata ad invicem sunt diversæ res, vel inquantum dicuntur diversæ res extrinsecæ: Ecce verba D. Thomæ in illo capite, ubi nunquam in particulari loquitur de septem ultimis prædicamentis secundum id, quod in se distinguit secundum rem sub distinctione dicta, & verificat hanc propositionem ratione substantiæ, quantitatatis, & qualitatatis, quæ vere res sunt; nam ad verificationem propositionis confutæ, vel disiunctivæ sine signo universalis pronominis, aut nullus, quæ sunt signa distributiva pronominis, aut nullus, quæ sunt signa singularia: v. g. in symbolo fidei dicitur: credo sanctam Ecclesiam catholicam, de qua dicit Paulus esse sine macula, &c.

Quæst. II. Vtrum relatio distinguatur, &c. 699

& ruga, & hæc Ecclesia non est, nisi congregatio fidelium omnium, ex quibus non omnes sunt sancti, & nihilominus dicitur tota Ecclesia sancta ratione aliquorum: ergo similiter, vt decem prædicamenta dicantur differre secundum rem sufficiunt aliqua, quæ D. Thomas assignat, ratione quarum verificatur propositio, & non ratione omnium, præcipue propter disunctionem, qua utitur, & vt in aliquo sensu etiam respectu omnium verificetur, ait D. Thomas reliqua prædicamenta si differunt secundum rem, hoc non esse ratione propriarum entitatum, quia multa ex illis sunt modales entitates, vt vbi, duratio, ratione quarum potius modaliter, vel ex natura rei distinguuntur) sed ratione connotatorum, quæ res sunt, & ponit exemplum in relatione, quæ si secundum suam entitatem intrinsecam consideratur, differt modaliter solum, vel ex natura rei à fundamento, vel ab alio prædicamento: attamen si consideretur extrinsece, aut ratione connotati, quod vt terminus pertinet ad relationem, dicitur differre secundum rem, quia fundamentum quatenus absolutum non connotat terminum, & relatio quæ est in fundamento, connotat illum: explicatur hoc exemplo; solemus enim dicere, Rex Hispaniæ distinguitur à Rege Angliæ realiter in divitijs, in Vasallis, &c. non quia per illa distinguatur secundum aliquid intrinsecum, sed solum secundum extrinsecum, quibus dominatur, & quibus fruatur, & potitur.

190 Secundo respondeo cum gravissimis authoribus ex ipsius D. Thomæ schola, Angelicum Doctorem eo opusculo sententiam illam sequutum fuisse quam re melius considerata mutavit (sapientis enim est mutare consilium) in partibus, locis à nobis citatis: vbi data opera politiori Minerva egit de relatione; sicut de cæteris rebus; cum autem suam Theologiæ quam partes vocamus composuerit, iam ætate provectus, dum ad culmen sapientiæ pervenerit, in ea potius sequendus ac venerandus D. Thomas, quam in opusculis, quæ iuvenis scriptis mandavit: vnde à D. Thomæ iuvene ad ipsum Angelicum Doctorem D. Thomam senem, ætate, ac mitro splendore sapientiæ, omnigenæ quæ scientiæ lumine circumfusus deflecto, appelloque. Ad quod me movent, præter loca D. Thomæ pro mea conclusione citata, clarissima, & expressissima verba ipsius Angelici Doctoris 9.8. de potentia Dei art. 2. vbi sic ait: relatio realiter substantiæ adveniens, postremum, & imperfectissimum habet esse; quia non solum præexistit esse substantiæ, sed esse aliorum generum, ex quibus causatur: quæ verba formalissime ponit lib. 4. contra Gent. cap. 14. in quibus aperte docet duo, primum relationem realiter, vel à parte rei advenire fundamentum; sed idem non potest sibi ipsi realiter advenire: ergo relatio non est idem cum fundamento, sed potius distincta à parte rei à fundamento. Secundum quod asserit est, relationem causari à substantia, & ab entitatibus aliorum prædicamentorum, in quibus fundatur immediate; sed causa distinguitur à suo effectu, & ideo idem non potest à se ipso causari, quia quidquid producit ab alio producit: ergo relatio, quæ in sententia D. Thomæ causatur à fundamento à parte rei distinguitur à fundamento.

191 Tandem alij respondent, vt asserit Fonseca, lib. 5. met. cap. 15. q. 2. sect. 3. in medio, §. quod vero, in fine illius, opusculum citatum non esse D. Thomæ.

R. P. Ideph. de Peñafiel Theol. Schol. Tom. I.

Ego autem concludo pro prima explicatione 192 D. Thomam solum intendisse negare distinctionem realem, vt supra diximus, neque illa verba ab adversarijs citata (secundum rem) aliquid obstant, quia multoties D. Thomas asserit, vbi, & figuram distingui secundum rem, id est à parte rei, seu ex natura rei, quod patet evidenter: nam in sententia D. Thomæ, vbi, & figura non sunt res simpliciter, sed modi; ergo licet D. Thomas dicat, aliqua prædicamenta distingui secundum rem, non est intelligendus de distinctione reali simpliciter, sed sufficit vt intelligatur de distinctione modali.

SVBSECTIO II.

In qua prima, & secunda ratio Adversariorum solvuntur.

AD primam rationem concedo maiorem, & nego minorem; ad probationem minoris distinguo maiorem, est ratio, qua duo individua sunt idem, id est qua formaliter conveniunt, concedo, qua habent veram identitatem, sicut Petrus secum, nego; nam licet communiter, & vulgo dicatur, Petrum, & Paulum esse idem in specie, non est ita intelligendum, vt Petrus, & Paulus habeant propriam identitatem, eo modo quo fingebat Scotus, sed solum habent similitudinem & convenientiam in essentijs eo modo, quo latissime dictum est disp. de Universal. cum autem sit accidentale Petro convenire vt quod cum Paulo, sic etiam ipsa convenientia seu ratio formalis, per quam constituitur in esse convenientis vt quod cum illo, potest esse accidens; vt est relatio. Ad minorem nego illam, in sensu à nobis explicato: ad probationem respondeo multa vt quod non convenire, & nihilominus posse esse vt quo rationem conveniendi: sicut v.g. actio non agit vt quod, & nihilominus vt quo agit; & vnio non vnit vt quod, & nihilominus constituit vt quo, res vnitas vt quod. Ita similiter licet relatio non identificetur, hæc conveniat vt quod secundum ultimum conceptum proprium cum Petro, quia Petrus est substantia, & relatio est modus accidentalis, nihilominus potest esse ratio formalis, qua constituitur Petrus in esse convenientis, & similis, vt quod accidentaliter respectu Pauli, quod sic demonstro: quia eo modo debet esse ratio formalis conveniendi, quo est concretum in gradu essendi; sed concretum conveniens est concretum accidentale: ergo convenientia debet esse accidentalis, ac proinde non potest convenire cum subiecto substantiali vt quod constitutum in esse convenientis accidentaliter ab ipsa convenientia. Minor illa sic demonstratur, quia actu convenire vnā substantiam cum altera, convenit tali substantiæ postquam iam est constituta in suo esse primario, ac proinde accedit illi realiter completæ, & constitutæ adæquate in esse substantiali, & talis convenientia potest abesse, & adesse illi, præter corruptionem illius: ergo esse convenientis, aut convenire est concretum accidentale, ac proinde debet provenire ab accidenti tanquam à forma: vnde licet vt quod non sit conveniens accidens, specificè cum substantia, nihilominus vt quo non solum potest, sed ita necessario est actualis convenientia illius cum alio,

T t t 2 vt

vt si ipsa non esset accidens non posset esse actualis, & formalis convenientia illius.

194 Exemplo manifesto illustratur hoc: nam licet substantia in se, & per se non subsistat vt quod, ex eo quod sit modus, nihilominus potest constitutere Petrum in esse subsistentis vt quod, quia ratione subsistentiæ Petrus est quod subsistit, & quod existit per se, & in sententia Patris Suarez, anima rationalis non potest esse corporea vt quod, quia est spiritualis vt quod, & nihilominus est corporea vt quod, & constituit Petrum in esse corporei vt quod: ergo licet relatio ex eo quod sit accidens, non sit, vt quod simile, aut conueniens cum Petro, potest tamen esse similis, & conueniens vt quod, idest actualis similitudo, & convenientia accidentaliter, per quam formaliter constituitur Petrus in esse conuenientis, & similis accidentaliter cum Paulo.

195 Item relatio similitudinis, aut identitatis non potest esse ratio conueniendi fundamentaliter, potest tamen esse conueniendi formaliter: nam convenientia fundamentalis nihil aliud est, quam quod Petrus sit homo, sicut Paulus, ratione cuius est fundamentum conuenientiæ formalis, quæ consistit essentialiter in puro respectu, dicitur autem conuenientia similitudo, aut conueniens, & similis vt quod, quia ordinat suum fundamentum ad terminum, qui habet essentiam, sicut ipsum aut ad illum, quatenus est similis fundamentaliter subiecto relationis, non tamen requiritur quod ipsa relatio sit eiusdem rationis cum fundamento, quia hoc potius esset, quod ipsa relatio esset similis vt quod.

196 Ad secundam rationem, quæ in ordine est quartum argumentum, respondeo primo cum P. Suarez, negando processum in infinitum, quia sistendum est in ea relatione, quæ eandem denominationem suscipit, quam præbet fundamento, & necessario, ac intrinsece illam secum adfert, v. g. quævis paternitas referatur similitudine ad aliam paternitatem, & illa similitudo sit similis alteri eiusdem speciei, nihilominus non oportet vt sit similis per aliam relationem, sed seipsa, quia illa denominatio est eiusdem rationis, & intrinsece illam secum adfert, quia non potest referri vna paternitas ad aliam similem, quin illi respondeat alia relatio, cui ipsa sit similis, & idem est de denominatione diversitatis inter ipsas relationes, quod ad summum probat argumentum; sic ille. Ex quo evidenter colligitur, quam frivola sit hæc ratio, siquidem ipse Pater Suarez, qui sententiam contrariam tueretur, solvit illam tanquam futilem, & inutilem suæ sententiæ propugnandæ.

197 Secundo alij respondent negando Antecedens: ad probationem concedunt antecedens, & negant consequentiam; quia sicut vna dependentia non dependet per aliam dependentiam, neque vna actio producit per aliam actionem, sic similiter vna relatio non refertur per aliam relationem: sed sicut ipsa est ratio referendi alia, sic etiam seipsam refert ad terminum.

198 Tandem alij aiunt nullum esse inconueniens concedere processum in infinitum in tam minimis entitatibus, neque esse absurdum dari infinitas relationes actu, asserere; sicut non est inconueniens in sententia aduersariorum concedere infinitas actu partes proportionales, præcipue quia vnaquæque pars dicit relationem ad totum; sed sunt infinitæ partes actu proportionales: ergo sunt

actu infinitæ relationes prædicamentales. Respondet P. Rubius, tales relationes fundatas in partibus proportionalibus continui incompletas esse, & partiales ex quibus quasi vna totalis efficitur, & ideo non est inconueniens admittere quod sint actu infinitæ, secus autem contingere in relationibus fundatis in entitatibus completis, quæ completæ sunt.

Sed contra manifeste: quia per vos ideo relationes fundatæ in partibus proportionalibus sunt incompletæ, quia tales partes ex eo quod tales sint, sunt incompletæ entitates, ac proinde affectis, relationes fundatas in homine, & cæteris completis esse completas. Sed incomplementum accidentis non sumitur à subiecto in quo est, alias intellectus, & voluntas essent accidentia incompleta, siquidem subiectatur in anima, quæ essentialiter incompleta est. Item gratia sanctificans; sed hoc est falsum in vestra, & in omnium sententia: ergo ex eo quod aliquod accidens subiectetur in aliqua parte, non potest dici propter illam rationem præcisam incompletum: ergo neque relatio, quæ est in parte erit partialis, & incompleta relatio. Secundo, quia non solum vnaquæque pars dicit relationem ad totum, sed etiam totum dicit relationem ad vnamquamque partem, quatenus constituitur ab illa, & differt ab ea distinctione includentis ab inclusio: ergo relationes, quæ sunt in toto respectu omnium partium erunt completæ; quia subiectum illarum est totum, ac proinde completum ens; sed sunt infinitæ partes, ad quas refertur per distinctas relationes: ergo sunt infinitæ relationes completæ. Quod autem totum per distinctas relationes referatur ad omnes partes, patebit ex dicendis: quæst. Vtrum multiplicatis, & distinctis terminis distinguantur, & multiplicentur relationes?

Deinde, quia relatio quæ fundatur in anima rationali respectu alterius animæ, & in materia prima respectu alterius materiæ non sunt incompletæ, sed completæ, licet materia & forma sint partes essentialiter: ergo à fortiori relationes, quæ fundantur in partibus proportionalibus, cum illæ non sint essentialiter, sed solum integraliter partes, non erunt incompletæ, sed completæ. Ratio autem à priori horum est: quia incomplementum alicuius entitatis solū sumitur ab ordine ad componendum cum alia totum, itaque entitas partialis, & incompleta est illa, quæ componit aliam completam cum comparte, & ideo licet intellectus Petri subiectetur in anima, quæ essentialiter est entitas incompleta, & partialis, non est incompletus in esse intellectus, quia non componit cum alio intellectu intellectum completum, & idem est de voluntate, intellectibus, & volitionibus; contra vero quia manus componit cum brachio, & anima cum corpore, dicuntur entia incompletæ, & partialia; sed relationes quæ sunt in partibus respectu totius non componunt vnam completam relationem, vt falso asserit Pater Rubius in fine suæ obiectionis: ergo tales relationes non sunt incompletæ, sed completæ; sed sunt actu infinitæ: ergo non est inconueniens concedere infinitas relationes actu. Minor illa, in qua est difficultas sic demonstratur: quia si illæ omnes componerent aliquam relationem totalem, illa deberet esse in aliquo subiecto, & deberet habere aliquem terminum distinctum ab ipso subiecto, seu fundamento, quia terminus, & fundamentum eiusdem

Quaest. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 701

dem relationis distinguuntur realiter, praecipue in
sententia Patris Rubij.
202 Tunc sic interrogo quod sit subiectum illius
relationis completae compositae ex infinitis illis
relationibus partium proportionalium certe non
potest esse subiectum vnaqueque pars, quia vna-
queque pars non refertur per omnes relationes
ceterarum partium.
203 Deinde, quia vel esset in vnaqueque parte tota
& sic infinities replicaretur in omnibus partibus,
quod est summum absurdum, vt ex terminis pa-
tet. Nam sicut est absurdum quod eadem albedo
completa quatenus completa simul sit in capite
tota, & tota simul in pedibus, similiter est absur-
dum dicere, quod tota relatio quatenus completa,
& tota est in vnaqueque parte, & in omnibus per
replicationem.
204 Nec potest dici, quod solum sit in vna parte
tota illa relatio; quia non est maior ratio de vna
parte, quam de alijs: ergo solum restat dicendum
totam illam relationem esse in toto composito
ex infinitis illis partibus proportionalibus quan-
titaris; sed hoc est impossibile, quia vel daretur
relatio sine termino, vel terminus identificaretur
cum fundamento eiusdem relationis. Nam termi-
nus, qui potest assignari tali relationi, debet esse
totum, quia partes ad totum referuntur; sed in
ipso toto fundatur illa relatio: ergo idem est fun-
damentum, & terminus eiusdem relationis.
205 Nec valet dici, terminum non esse totum, sed
partes, quia talis relatio composita est relatio par-
tium ad totum: ergo terminus non sunt partes, sed
totum, & resultat ex partialibus relationibus par-
tium ad totum, sed vnaqueque partialis relatio
non referebat totum ad partem, sed potius partem
ad totum: ergo erat opposita relatio toti opposi-
tione terminativa: ergo per solum vnionem cum
alijs non potest ita converti in oppositam, vt iam
non opponatur toti, sed ipsi partibus, quia hoc
est summum absurdum, vt ex ipsis terminis patet.
Si autem dicas, nec partes, nec totum esse termi-
num: ergo relatio est sine termino, quia non est
aliud, praeter partes & totum, quod possit assigna-
ri tanquam terminus talis relationis.
206 Vrgetur efficacius, quia vnaqueque pars non
solum refertur ad totum, sed ad aliam partem, ita
vt vnaqueque pars seorsim ad infinitas actu par-
tes refertur: ergo relatio vniuscuiusque partis,
quae est relatio distinctionis, opponitur relationi
alterius partis relative, & terminative alteri parti;
quia inter relationem ex vno extremo, & relatio-
nem alterius datur oppositio relativa, vt patebit
ex dicendis postea; quod pro certo habetur ab
omnibus Doctoribus: ergo omnes illae relationes,
quibus se respiciunt partes ad invicem non com-
ponunt vniam relationem: quia oppositae relatio-
nes non possunt componere vniam: sicut paterni-
tas non potest componere cum filiatione, & al-
bedo non potest componere cum nigredine, &
calor cum frigiditate; & ratio manifesta est, quia ex
duobus oppositis non coalescit vnus; sed tales re-
lationes distinctionis inter partes opponuntur
proprie relative: ergo non possunt componere
aliquam vniam; sed sunt infinitae, & distinctae actu
quia sunt totae, & tam distinctae inter se, sicut par-
tes in quibus fundantur: ergo sunt infinitae actu
completae relationes: ergo non est inconueniens
concedere infinitum in relationibus.
207 Tandem, quia inauditum est apud Doctores di-
cere vniam relationem posse componere cum alijs

quia ex vi propriae entitatis relationis est incapax
vnionis cum altera, vt docet expresse D. Thomas
sequutus Aristotelem 2. me. cap. 4. cum communi
schola. Peripateticorum quae ipsum Aristotelem
sequuntur.

SVBSECTIO III.

Aliae rationes Adversariorum solvuntur.

Ad confirmationem respondeo primo distin-
guendo antecedens, haec vel illa numero re-
latio diuisim, nego: omnis simul concedo. Itaque
posito fundamento, & termino, bene potest haec
vel illa seorsim sumpta relatio destitui, & separari
a fundamento, non autem omnis simul, ita vt fun-
damentum maneat sine omni relatione: nam sta-
tim ac destrueretur vna, resisteret alia propter
connexionem necessariam, quam habet funda-
mentum cum relatione posito termino. Explico
hoc exemplo quo vtuntur ipsi adversarii; dicunt
enim nullo modo posse tolli omne vbi simul a
corpore, ita vt maneat sine vilo, alias corpus nul-
libi esset, licet possit tolli hoc, vel illud, & sic de
omnibus diuisim, & seorsim sumptis. Item licet a
quantitate possit tolli haec, vel illa numero figura
& a natura substantiali, haec vel illa numero sub-
sistentia; non tamen omnis figura, vel omnis sub-
sistentia simul: clarius & efficacius, & in omnium
sententia licet possit conservari, aut produci crea-
tura sine hac, vel illa numero dependentia, vel
actione a Deo; vt nunc homo conservatur sine il-
la numero, actione, & dependentia a Deo, per qua
productus fuit primogenitus, nam illa fuit generatio, &
erat dependentia a Deo & a generante simul, &
haec est conservatio a solo Deo: nihilominus non
potest sine omni simul: quia conservatio est ratio
formalis conservandi, & sine ratione formali con-
servandi non potest conservari res: ergo non po-
test dari res sine omni conservatione; atqui vbi
figura, substantia, &c. distinguuntur ex natura rei
a subiectis, licet simul omnes non possint separari,
quia diuisim omnes possunt: ergo similiter licet
positis fundamento, & termino, non possint om-
nes relationes simul tolli, nihilominus distinguun-
tur ex natura rei a fundamento, & termino, quia
possunt omnes diuisim, & seorsim tolli a funda-
mento adhuc posito termino.

Secundo respondeo, sicut nulla potest evidens
ostendi repugnantia, quominus per potentiam
Dei absolutam separaretur, & destrueretur omnis fi-
gura simul a quantitate, omnis substantia a na-
tura, omne vbi ab ubicato, omnis praesentia a
corpore; ita similiter non posse ostendi repug-
nantiam, & implicationem ad hoc vt possit tol-
li omnis relatio a fundamento per potentiam
Dei absolutam, adhuc posito termino, & ratio
videtur persuadere hoc, quia relatio est entitas
ex natura rei distincta a fundamento, vt patet ex
dictis, qui non pertinet ad essentiam eius aut ex-
tremorum, in quibus est: ergo etiam si naturali-
ter sequatur ex eo iam posito in vtroque extremo,
non implicat contradictionem, quod talis con-
sequutio impediatur. Antecedens ex nostra sen-
tentia est manifestum, quia relatio non solum est
entitas distincta a fundamento: sed rationem for-
malem, & praedicamentalem habet ab eo diver-
sam; ergo nulla est repugnantia, quin impedia-
tur a Deo; consequutio eius ex fundamento po-

sito termino; sicut non repugnat, propriam passionem distinctam realiter ab essentia, à qua procedit naturaliter necessario ab ea non procedere, ut risibilitas ab essentia hominis, & eadem ratione probatur, quod postquam in fundamento reperitur, posito termino, possit ipsum fundamentum sine omni relatione permanere.

200 Ad quantum respondetur negando antecedens, ad probationem antecedentis concedo maiorem, & nego minorem; ad probationem minoris distinguo antecedens, in actu primo, & fundamentaliter, & ut solet communiter dici essentialiter, concedo; in actu secundo, & formaliter, seu accidentaliter, nego. Ad probationem antecedentis distinguo maiorem, per id in actu primo, concedo; in actu secundo, nego. Item nego minorem: nam media informatione expellit frigus calorem, & è contra; quia expulso illa est formalis; sed expulso formalis est per modum actualis forme, & modus actualis forme ut talis est informatio, seu unio: ergo non expellit frigus calorem solum, & præcise per suam entitatem, cum unio distinguatur ex natura rei ab entitatibus unitis.

201 Ut autem hoc melius intelligatur, advertit in contrariis, seu oppositis posse duplicem statum concipi, alius est in actu primo, & quando actu non existunt simul duo contraria, vel in actu secundo, & quando coexistunt: v. g. quando actu sunt frigiditas, & calor, in primo statu dicitur frigus contrarium calori per relationem transcendentalem seu potentiam positivam, vel si vis, per non repugnantiam quam dicit frigus ad expellendum calorem, & de hac contrarietate concedimus essentialiter convenire contrariis, seu minimum radicari in essentia, in secundo statu resultat statim relatio diversitatis maxima, quæ oppositio formalis accidentaliter dicitur, & per hanc relationem formaliter opponitur unum contrarium alteri, & hæc formalis oppositio distinguitur ex natura rei ab ipsis oppositis; quod autem talis ordo prædicamentalis resultet, patet; quia in quocunque datur relatio transcendentalis posito, & existente termino illius relationis, resultat relatio prædicamentalis, ita ut exercitium relationis transcendentalis sit hæc, seu ut melius loquar, ad relationem transcendentalem consequitur relatio prædicamentalis in fundamento existente termino, ut in materia prima respectu forme actu existentis, potentia intellectiva, & visiva respectu obiectorum actualiter existentium; sed illa contraria, v. g. frigus, & calor dicunt relationem transcendentalem ad invicem: ergo quando simul existunt, resultat relatio prædicamentalis in illis oppositionis, & contrarietatis formalis: patet hæc consequentia, quia illud est relativum prædicamentali quod non potest intelligi actu tale, nisi in ordine ad aliud: sed calor in quantum est oppositus, seu contrarius non potest esse, nec intelligi, nisi in ordine ad aliud: quia omne contrarium respectu alterius à se distincti est contrarium, & illud alterum, seu aliud est existens: ergo contrarium ut contrarium actu respectu alterius oppositi actu existentis est relativum prædicamentale: ergo relatio prædicamentalis est, per quam formaliter constituitur contrarium in esse actu contrarij, quia omnis conceptus ad aliud constituitur formaliter per relationem; atqui probatum est relationem prædicamentalem esse distinctam ex natura rei à fundamento: ergo op-

positio actualis, & formalis distinguitur à parte rei ab oppositis: unde opposita non sunt actu formaliter talia per suas entitates: sed per relationes ex natura rei distinctas ab illis accidentaliter illis convenientes; quia licet albedo ex sua natura habeat aptitudinem ad pugnandum cum nigredine, nihilominus quod nigredo actu existat accidentale est albedini, ac proinde est accidentale ipsi, ut cum illa actu pugnet, & illi actu formaliter opponatur, & ut illam actu respiciat, ut sibi oppositam.

Confirmatur, diversa sunt actualiter formaliter talia per relationem prædicamentalem, & ideo quædam species diversitatis; sed opposita actu sunt maxime diversa actualiter: ergo opposita actualiter sunt talia formaliter per relationem prædicamentalem.

Secundo respondeo negando antecedens, ad probationem concedo maiorem, & nego minorem; ad probationem huius concedo antecedens, & nego consequentiam, imo suppositum consequentis: nam supponit in consequente idem esse contraria, & dissimilia, quod est falsum: nam contraria sunt per proprias entitates, quatenus sunt aptitudines ad expellendum se ad invicem ab eodem subiecto. Itaque illa repugnantia aptitudinalis, quæ datur in oppositis constituit ipsa in esse oppositorum; dissimilia autem non sunt, nisi per relationes dissimilitudinis resultantes supra entitates contrariorum actu coexistentes: unde frigus actu, & formaliter dicitur contrarium, vel propter actualem, & formalem aptitudinem dictam, & sic erit tale, etiam si non existat calor; & nihilominus non poterit dici formaliter, & actu dissimile calori non existenti.

Vel dicitur formaliter actu contrarium propter actualem, & formalem expulsiorem, quam exercet frigus circa calorem, quæ non est relatio nisi actualis informatio frigoris in gradu incompatibili cum tali gradu caloris, & etiam tunc non dicitur dissimile formaliter actu per actualem expulsiorem, seu actualem repugnantiam, sed per relationem resultantem in entitatibus qualitatibus contrariarum, ex eo quod maximam diversitatem habeant; sicut dissimilitudo, quæ resultat in entitatibus hominis, & equi propter diversitatem essentiarum illorum; unde evidenter sequitur frigus, & calorem non esse formaliter dissimilia, & contraria ex vi eiusdem formalitatis, licet in omnibus verificetur eadem conditio; nam sicut ea, quæ fundamentaliter, aut aptitudinaliter sunt relativa, quando reducuntur ad actum secundum relationis, reducuntur per actualem modum ex natura rei distinctum à fundamento; ita similiter contraria quæ talia dicuntur per aptitudinem ad expellendum, quando reducuntur ad actum secundum expulsiorem, per quam actu opponuntur est talis reductio per modum unionis ex natura rei distinctum à contrario expellente sibi contrarium.

Iuxta hanc secundam solutionem eo modo dicuntur formaliter contraria, quo homo dicitur formaliter rationalis ad quod non est necessaria relatio actualis: sed aptitudo ad intelligendum, ratiocinando, ita similiter ad hoc ut albedo dicatur contraria formaliter non est necessaria relatio prædicamentalis: sed sufficit aptitudo formalis actualis quæ datur in ipsa, ut repugnet cum nigredine, & expellat illam ab eodem subiecto.

Tandem

Quæst. III. Vtrum relatio distinguatur, &c. 703

206 Tandem interrogo ab adversarijs, an frigus & calor quatenus actu sunt oppositi, sint relativi prædicamentali, vel non; si hoc secundum dicant nihil contra nos: si primum, iam demonstratum est omnem relationem prædicamentalem distinguere ex natura rei à suo fundamento, ac proinde asserimus, idem dicendum esse de relatione oppositionis; nam eadem est ratio huius, ac relationis diversitatis, &c. nam sicut denominatio diversitatis actualis est intrinseca respectu diversi, ita deberet esse denominatio oppositi actu illis, & sicut denominatio diversi dependet ita à termino actu existente ut destructo illo omnino destrueretur, ita similiter propter eandem dependentiam destructo termino opposito, destrueretur denominatio actualis oppositionis, ac proinde poterit adesse, & abesse à contrariotatis denominatio præter illius entitatis corruptionem, & sic erit accidentalis, &c.

SUBSECTIO IV.

Sexta, & se prima ratio solvuntur.

207 **A**D sextum respondeo primo, dicendo optime satisfactum fuisse ibi argumentis ad objectionem de novo factam nego maiorem: ad probationem illius nego maiorem, & minorem, ad interrogationem explicationis respondeo per pluralitatem partium, quæ inæqualitas fundamentalis vocatur à nobis non reddi subiectum maius formaliter. Ad probationem concedo antecedens, & nego consequentiam. Ad id, quod postea additur, dico maiorem, & inæqualitatem formalem non esse pluralitatem, paucitatemve partium in subiectis, ratione quarum unum subiectum excedit aliud: item maioritas formalis non est ut unum excedat aliud; sed potius est ut subiectum habens plures partes quam aliud respiciat, quod excedit, ut habens minores se ipso, & in hoc consistit fallacia adversariorum, eorumque deceptio, quia relationes solum sunt respectus; unde nec sunt rationes excedendi, nec rationes plures: sicut similitudo non est habere albedinem in eisdem gradibus: sed potius est respectus parus inter habentia eisdem gradus; sic similiter maioritas inæqualiter, & excessus formalis non est habere plures partes, quam aliud, sed respectus inter habentia plures, & pauciores partes.

208 Secundo respondeo ad illud ultimum, dicendo tam excessum formalem, quam æqualitatem formalem, pluralitatem, & paucitatem formalem, v. g. quibus dicimus, hoc habet plures, vel pauciores partes, quam illud formaliter, hoc excedit formaliter aliud, esse relationes prædicamentales, ac proinde esse omnino accidentale quantitati habere has rationes, ac proinde sicut quantitas per suam ipsam entitatem non est formaliter; sed tantum fundamentaliter relata, ita similiter per suam propriam entitatem præcisam non excedit aliam formaliter, nec est æqualis, aut habet plures partes quam alia, nec pauciores actu, & formaliter: sed tantum fundamentaliter; nam, v. g. habere unam quantitatem tres, vel quatuor partes est omnino independentem ab alio extrinseco corpore habente etiam tres, vel quatuor partes quantitatis: at vero unam quantitatem habere formaliter tot partes,

ac alia, id est esse æqualem alteri est omnino dependens ab extrinseco termino; quia nec esse, nec concipi potest unum esse, sicut aliud sub hoc formalissimo prædicato, sicut aliud, sine to aliud, unde esse sicut aliud formaliter, aut esse æquale formaliter alteri dicit ordinem positivum ad aliud, cuius totum esse consistit in puro respectu, & actuali respicientia; atque adeo advenit accidentaliter physice rei habenti tot partes quantitatis, vel talem, & talem perfectionem in substantia, vel tot gradus qualitatis; unde quando dicitur, quod palmus præciso quocunque modo habet tot partes, ac alius: vel plures, quam semipalmus; respondeo distinguendo, habet plures partes fundamentaliter, vel materialiter, concedo; formaliter nego; quia hoc habet per relationem, quia excedere aliud, habere plures, quam aliud, sine dubio est conceptus relativus, cum totum suum esse habeat in ordine ad aliud, & sic non potest esse talis conceptus formaliter sine relatione formalis: sicut non potest esse unitum, ut unitum formaliter sine unione formalis, &c.

Habere autem plures partes materialiter, aut excedere materialiter, non est aliud, nisi quod palmus habeat quatuor partes, & semipalmus duas, quas potest habere palmus, etiam si non sit semipalmus, & contra; ut autem sint plures formaliter, est necessarium quod actualiter detur palmus habens quatuor partes, & semipalmus habens duas partes, & quod palmus connotet semipalmum per habitudinem ad illum, quod est omnino accidentale illi, & sit ex vi aliquis formalitatis intrinsece existentis in palmo, cuius totum suum esse consistit in puro respectu, & in actualiter referri ad aliud, quod omnino destruitur ablato termino: palmus vero, & partes illius remanent, & sunt independentes à semipalmo: ergo hoc formaliter quod est esse plures partes supra ipsas partes addit aliquid ex natura rei distinctum ab ipsis, siquidem hoc dependet à termino, & partes quoad entitatem non dependent ab illo, & idem dicendum est de similitudine, & cæteris.

Ad septimum dico efficientiam esse à fundamento in seipsum, posito termino, ita ut positio termini sit conditio sine qua non fundamentum influat in relationem. Deinde dico, verum esse quod sit eum influentia Dei, quia omnis entitas creata actu dependet à Deo; si autem Deus suspendat suum concursum ad omnem relationem, licet maneant albedines in eodem gradu, non manebunt formaliter similes: sed solum fundamentaliter, unde quando Aristoteles definit similitudinem per unitates, aut gradus eiusdem rationis, non definit relationem formaliter; sed fundamentum proximum, ex quo necessario resultat ipsa relatio similitudinis: unde illative ipsa relatio similitudinis manet definita, nam ea re vera sunt similia, quarum qualitas est una, non ipsis qualitatibus formaliter; sed relatione superaddita, quia diversum quid est, Petrum habere quatuor gradus albedinis, & etiam Ioan-nem habere alios quatuor (totum enim habet unum independentem ab alio absolute, & ut dici solet in ordine ad se) ac esse similes formaliter, nam esse similes habent cum dependentia ad invicem, ita ut unus dependeat ab alio, & in ordine ad aliud, quod omnino accidentarium est albedini ut quatuor existenti in Petro; nam licet

cet esset impossibilis alia albedo ut quatuor existens in Ioanne, nihilominus Petrus haberet illos quatuor gradus albedinis, in quo casu non esset similis formaliter, quia similitudo formalis essentialiter petit aliam albedinem actualiter existentem.

- 211 Deinde respondeo licet possit Deus suspendere concursum ad hanc, vel illam numero relationem, non tamen ad omnem simul: unde semper manebunt similes formaliter duæ albedines ex vi aliarum relationum, ad quas Deus præstat suum concursum, licet suspendat illum ad alias, quæ responsio in alio casu applicatur ab ipso Suarez; nam si interrogem ab hoc Authore, an possit Deus suspendere concursum ad omnes figuras simul, conservata quantitate, vel ad omnes præsentias; Respondet, licet Deus possit suspendere suum concursum ad hanc, vel illam præsentiam, ad hanc, vel illam figuram, non tamen ad omnes simul propter connexionem necessariam quantitatis cum figura: ergo recta est nostra solutio.

SVBSECTIO VLTIMA.

In qua secunda sententia argumenta solvuntur.

- 212 Ad primum nego maiorem, ut patet ex dictis, nam vere mutatur fundamentum intrinsece per resultantiam relationis.
- 213 Ad secundum nego maiorem, ut patet ex supradictis.
- 214 Ad confirmationem distingo maiorem, quæ sumitur ab aliquo tanquam à forma, concedo maiorem; quæ non sumitur ab eo, tanquam à forma, nego; ad minorem distingo, sumitur ab extrinseco tanquam à forma, nego, tanquam à requisito in obliquo connotato, concedo.

QVÆSTIO III.

Verum relatio prædicamentalis sit idem formaliter cum fundamento, & termino?

SECTIO I.

Sententia Adversaria proponitur.

PRIMA sententia asserit, relationem formaliter esse idem cum fundamento, & termino; ita ut mea similitudo v. g. ex æquo includat utramque albedinem, sicut homio ex æquo includit materiam, & formam: hanc sententiam tenet Durandus in primo, distin. 30. quæst. 1. P. Hurtado, in metaphys. disp. 15. sect. 11. Arriaga in log. præd. de Relat.

2 Probatur primo autoritate D. Thomæ opus. 48. tract. 5. de prædicamento ad aliquid, cap. 3. ubi ait, & sic relatio differt à suo fundamento, quia relatio dicit rem sui fundamenti, & oppositum terminum, quem non dicit fundamentum, & sic relatio differt à suo fundamento, quia importat oppositum relativi; sicut enim dicimus, quod totum differt à sua parte, non sicut res à re, sed sicut illud, quod importat plus, quam pars, &c. quibus

verbis dictam sententiam videtur sine tergiversatione docere.

Secundo probatur ratione: relatio non est motus ex natura rei distinctus à suo fundamento, neque est fundamentum solum, nec solus terminus: ergo consistit in utroque formaliter; prima pars antecedentis iam probata manet argumentis adductis pro sententia P. Suarez, secundam partem probat P. Hurt. rationibus, quibus libens supersecedo, quia sunt pro nobis, & non contra nos, sed contra Patrem Suarez.

Tertio probatur, in relatione tacti, quæ est prædicamentalis, quia tangere est ad aliud; sed duo corpora habent relationem tacti præcise per coexistentiam in duobus locis immediatis: ergo relatio formaliter consistit in utroque extremo: pater minor, quia coexistentia duorum corporum in duobus locis immediatis est tactus utriusque: ergo ab illa denominantur tacti: hæc sunt omnia argumenta, quibus innititur horum authorum sententia, omniaque à Patre Hurt. adducuntur, neque aliquid novi addidit P. Arriaga.

SECTIO II.

In qua nostra sententia ponitur, & probatur.

NOstra conclusio: relatio prædicamentalis non est formaliter, & essentialiter æque utrumque extremum, fundamentum videlicet, & terminus: hæc est communis sententia Doctorum, quam ut certam supponunt, & ideo breviter eam probant.

Probatur primo, quia si relatio non distingueretur formaliter à fundamento, & termino, non daretur prædicamentum relationis; sed hoc est absurdum, & contra adversarios: ergo distinguitur formaliter, &c.

Probatur maior primo, quia vel in prædicamento relationis poneretur relatio, quæ fundatur tam in substantia, quam in accidenti; vel solum relatio, quæ fundatur in accidenti; sed non primum, neque secundum: ergo, &c. Probat minor quantum ad primam partem, & eam concedit Hurt. asserit enim sect. 3. §. 42. relationes substantiales directe pertinere ad prædicamentum substantiæ; indirecte vero ad prædicamentum relationis, & ratio est, quia in sententia adversariorum relationes, quæ fundantur in prædicamento substantiæ intrinsece sunt substantiæ, extrinsece sunt accidentis, sed prædicamentum relationis est accidens intrinsecum: ergo illæ relationes non ponuntur in prædicamento accidentis.

Dices, utramque esse accidens metaphysicum, & sic poni in prædicamento accidentis.

Sed contra, quia esse accidens metaphysicum non tollit, quin una relatio intrinsece, & essentialiter sit accidens, & alia tantum extrinsece, & accidentaliter; sed ex rebus, quæ extrinsece sunt tales, & quæ intrinsece sunt tales, vel participant aliquam rationem intrinsecam, & extrinsecam non potest constitui unum prædicamentum: ergo, &c.

Minor probatur: prædicamentum constituitur ex generibus, & speciebus: sed quando aliqua ita se habent, ut vni conveniat intrinsece aliqua ratio, & alijs extrinsece, non potest dari illis aliqua ratio generica, neque specifica: ergo, &c. Maior constat ex dictis supra in antepædicamento. Probat